

Caius Licinius Calvus

Vatiniusra

*Vatinius nagy ember, ám erényre nézve pöttöm:
elméje durva, magtalan, csökött, akár egy öszvér,
habár számai módra hág a rend farára rögtön,
s a jog hátán is jól megél, bujálkodik haszonnal,
hisz vadszamárként hágja át fölbödülön a törvényt,
mint hős legátus, néptribun, kiküldött meg beküldött.
Nagy tótumfaktum mindenütt, megfejte már a virtust:
volt quaestor, praetor, pénzkufár, netán még konzul is lesz!
Mindenki mást, csak épp időt nem képes vesztegetni...
S mind följebb hág e féktelen, nyakára hág a jussnak,
s ha hágni hagyják, tán meg is termékenyíti Rómát –
hatalmasok szerszámaként gyalázza, gyötri Rómát –
s Vatinius nagy ember, ó! Vagy Róma egyre apróbb?*

Muciusra

*Ó, ne rohanj, ne nyomulj, hogy a Rostrán szólj a tömeghez,
Mucius, uncsi köcsög, törni ne törd magadat!
Hagyd, te magad sose menj – vigyenek csak a Rostra elé majd,
Mucius, új mucusok, gyászba letört köcsögök.*

Memmia és Oppia

*Szikkadt Memmia nyúz, zsarol, s nyamvadt Oppia nyüszköl:
számítón, hazugul kapar, mar szét két szuka mindent,
fonnyadt fúriaként, mohón prédát űznek a bűnben...*

* Caius Licinius Calvus (i. e. 82 – i. e. 47?) előkelő plebejus családból származó római szónok és költő, Catullus legjobb barátja. Irodalmár barátaival együtt elhatárolta magát Caesar és Pompeius politikai törekvéseitől. A szónoki pályán Cicero vetélytársának számított. A fiatal, művelt ifjak körének, a „neoterikusok” néven emlegetett csoportnak irodalomelméleti megalapozójaként kedvelt költő maradt az augustusi aranykor idején is. Számos költői művéből mindössze 156 vers, illetve 21 töredék maradt ránk.

Ió-töredék

*Kérne segítséget – szava sincs, neve sem rebeg ajkán.
Mégis az apja remegve fölismeri, érti beszédét,
s érzi az apja – jajongani sem bír, néma kolompként
csüng csak a néma tehénke nyakában, szótlanul ő is,
s nézi az apja – sokára susogja csak: „Ó, kicsi lányom!
Jaj, te vagy az, kit a földeken át mind vágyóva kutattam?”*

Hermaphroditus-töredék

*Salmacis egyre a víz tükreben nézi alakját:
ring, lebeg átlátszón a lepelben, a lenge ruhában.*

Endymion-töredék

Mélyen a hegy méhében örökre csak alszik az ifjú.

Ianuáriához

*Ianuarია, nyisd ki szárnyas ajtód,
jaj, csak résnyire nyisd, ha résen állok,
csak nyílásnyira nyisd ki, egy nyalásnyit,
Ianuarია, résesíts a jóból –
Ianuarია, légy nyitott, s nyulazzunk
játszadozva, miként rugós nyulacskák.*

Epithalamium-töredék

*Szép Hymenaeus, erős vagy a lelkek pillanatában,
tisztá vagy és nagy – örök szerelemben, a nász örömeiben,
ó, te nagyobb vagy a szív idejében a testi halálnál!*

Kovács András Ferenc műfordításai